

Datum
5 september 2023

Onderwerp
Vertrouwen klokkenluiders staat op het spel

Geachte (plv.) leden van de Tweede Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken,

Introductie

Voor het boven water krijgen van misstanden zijn klokkenluiders essentieel. Het is daarom belangrijk dat klokkenluidersmeldingen zorgvuldig worden behandeld. Dit toont ook de toeslagenaffaire. Signalen van misstanden over de harde aanpak werden stelselmatig genegeerd, terwijl klokkenluiders veel op het spel zetten om hun vermoedens van misstanden aan te kaarten. Klokkenluiders moeten zich daarom altijd voldoende beschermd voelen en erop kunnen vertrouwen dat hun melding serieus wordt behandeld.

De Klokkenluidersrichtlijn moet zorgen voor een betere bescherming van burgers die een vermoeden van een misstand of inbreuk melden. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is aangewezen als meldpunt voor klokkenluiders. De AP ontvangt echter tot op heden geen middelen om invulling te geven aan deze taak. Door het gebrek aan financiering kunnen meldingen beperkt worden opgepakt. Dit zet het vertrouwen van klokkenluiders op het spel.

Kernpunten:

- Klokkenluiders spelen een belangrijke rol in het aankaarten van misstanden. Zij moeten er daarom op kunnen vertrouwen dat hun melding serieus wordt behandeld.
- De AP ontvangt geen financiële middelen om als meldpunt voor klokkenluiders haar werkzaamheden uit te voeren.
- Uitstel van het uitvoeringslastenonderzoek zorgt ervoor dat klokkenluiders het komende jaar bij de AP te maken krijgen met een meldpunt zonder meldkanaal en zonder bemensing.
- De AP roept de leden van de Tweede Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken daarom op om bij het commissiedebat over klokkenluiders van 13 september opnieuw te spreken over voldoende financiering van de meldpunten voor klokkenluiders.

Uitstel uitvoeringslastenonderzoek

Op 2 december 2022 heeft de AP uw commissie geïnformeerd over het gebrek aan structurele financiering. Ook heeft zij de oproep gedaan om bij de behandeling van het wetsvoorstel kritisch te kijken naar de uitvoeringslasten. Bij het [debat van 8 december](#) over de Wijziging van de Wet Huis voor klokkenluiders heeft dit geresulteerd in een toezegging van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) om onderzoek te doen naar de uitvoeringslasten van de bevoegde autoriteiten.

De minister van BZK geeft echter in haar [brief van 6 juli 2023](#) over de 'stand van zaken klokkenluidersdossier' aan dat dit onderzoek onderdeel zal uitmaken van de invoeringstoets die een jaar na inwerkingtreding van de wet wordt gedaan. Dit uitstel van het onderzoek naar de uitvoeringslasten

Datum

5 september 2023

betekent dat de AP dus voorlopig geen zicht heeft op financiering. Praktisch betekent dit dat klokkenluiders met hun meldingen bij de AP het komend jaar voor een dichte deur komen te staan. Meldingen kunnen maar zeer beperkt worden behandeld.

Financiering AP

Sinds november 2020 heeft de AP gesprekken gevoerd over de financiering van haar klokkenluiders werkzaamheden, met als einddoel: een zorgvuldige behandeling van meldingen van klokkenluiders bij de AP. In een eerdere brief heeft de AP berekend dat de incidentele kosten voor de oprichting van het meldkanaal ongeveer 100.000 euro betreffen. Daarnaast is voor de inhuur van medewerkers die de meldingen beoordelen en opvolgen ongeveer 800.000 euro aan structurele financiering nodig.

Uit de gesprekken met ministeries volgt dat alleen in de incidentele kosten kan worden voorzien, omdat er geen sprake zou zijn van nieuwe taken voor de AP. De AP ziet dit anders, omdat het behandelen van een klokkenluidersmelding een wezenlijk andere aanpak behoeft dan de klachtenafhandeling op basis van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Ook leidt de Klokkenluidersrichtlijn tot een verschuiving in het type melding; naar meer meldingen die de AP moet beoordelen en moet opvolgen. Bovendien zal de AP door haar omvangrijke toezichtsveld naar verwachting de meeste meldingen ontvangen.

Conclusie

Klokkenluiders dragen bij aan de benodigde tegenmacht in Nederland en de AP staat hier pal voor. Om klokkenluiders effectief te kunnen beschermen en het vertrouwen van deze melders te behouden, heeft de AP voldoende financiële middelen nodig.

Op dit moment kan de AP door het gebrek aan middelen geen volwaardige uitvoering geven aan de Klokkenluidersrichtlijn. Het onvermijdelijke gevolg hiervan is dat het grondrecht op de bescherming van persoonsgegevens en de bescherming van klokkenluiders onder druk komt te staan. De AP roept de leden van de Tweede Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken daarom op om bij het [commissiedebat](#) over klokkenluiders van 13 september het belang van de financiering van de meldpunten opnieuw te benadrukken.

Wij hopen dat onze zorgen worden meegenomen bij uw voorbereiding voor het commissiedebat. Mocht u nog vragen hebben, schroom dan niet om contact op te nemen.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen

Voorzitter